

TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2011. gada 21. jūlijā*

Lieta C-104/10

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *High Court* (Īrija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2010. gada 29. janvārī un kas Tiesā reģistrēts 2010. gada 24. februārī,

Patrick Kelly

pret

National University of Ireland (University College, Dublin).

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs H.N. Kunja Rodrigess [*J. N. Cunha Rodrigues*], tiesneši A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*], A. Ross [*A. Rosas*] (referents), U. Lehmuss [*U. Lohmus*] un P. Linda [*P. Lindh*],

ģenerālvokāts P. Mengoci [*P. Mengozzi*],
sekretāre L. Hjulēta [*L. Hewlett*], galvenā administratore,

* Tiesvedības valoda — angļu.

ņemot vērā rakstveida procesu un 2011. gada 13. janvāra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- P. Kellijs [*P. Kelly*] savā vārdā,
- *National University of Ireland (University College, Dublin)* vārdā — M. Bolgere [*M. Bolger*], SC, ko pilnvarojis E. O'Sullivan [*E. O'Sullivan*], *solicitor*,
- Vācijas valdības vārdā — J. Mellers [*J. Möller*], pārstāvis,
- Eiropas Komisijas vārdā — M. van Bēks [*M. van Beek*] un N. Jerela [*N. Yerrell*], pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerālvokāta uzklaušīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

¹ Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Savienības tiesības, konkrētāk, Padomes 1976. gada 9. februāra Direktīvas 76/207/EEK par tāda principa

īstenošanu, kas paredz vienlīdzīgu attieksmi pret vīriešiem un sievietēm attiecībā uz darba, profesionālās izglītības un izaugsmes iespējām un darba apstākļiem (OV L 39, 40. lpp.), 4. pantu, Padomes 1997. gada 15. decembra Direktīvas 97/80/EK par pierādīšanas pienākumu diskriminācijas gadījumos, kas pamatojas uz dzimumu (OV 1998, L 14, 6. lpp.), 4. panta 1. punktu un Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 23. septembra Direktīvas 2002/73/EK, ar kuru groza Direktīvu 76/207 (OV L 269, 15. lpp.), 1. panta 3. punktu.

- 2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp P. Kelliju [*P. Kelly*] un *National University of Ireland (University College, Dublin)* [Īrijas Valsts universitāte (Universitātes koledža, Dublinā)] (turpmāk tekstā — “UCD”) saistībā ar pēdējās minētās atteikumu izpaust dokumentus to negrozītā redakcijā attiecībā uz kandidātu atlases procedūru profesionālās izglītības iegūšanai.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesiskais regulējums

Direktīva 76/207

- 3 Direktīvas 76/207, kas bija piemērojama brīdī, kad radās fakti, uz kuru pamata tika iesniegta sūdzība par diskrimināciju dzimuma dēļ, proti, 2002. gada martā un aprīlī, 4. pantā bija paredzēts:

“Vienlīdzīgas attieksmes principa piemērošana attiecībā uz iespēju iegūt visu veidu un visu līmeņu profesionālo orientāciju, profesionālo izglītību, kvalifikācijas celšanu un pārkvalificēšanos [celt kvalifikāciju un pārkvalificēties] nozīmē, ka dalībvalstis veic visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka:

- a) atceļ normatīvos un administratīvos aktus, kas ir pretrunā vienlīdzīgas attieksmes principam;

- b) atzīst vai var atzīt par spēkā neesošiem, vai var grozīt visus noteikumus, kas ir pretrunā vienlīdzīgas attieksmes principam un kas iekļauti koplīgumos, darba līgumos, uzņēmumu iekšējās darba kārtības noteikumos vai noteikumos, kas attiecas uz brīvajām profesijām;

- c) neskarot brīvību, kas dažās dalībvalstīs ir piešķirta dažām privātām mācību iestādēm, profesionālā orientācija, profesionālā sagatavošana, kvalifikācijas celšana un pārkvalifikācija ir pieejama, pamatojoties uz vienādiem kritērijiem un vienādos līmeņos bez jebkādas diskriminācijas atkarībā no dzimuma.”

4 Šīs pašas direktīvas 6. pantā ir noteikts:

“Dalībvalstis savās valsts tiesību sistēmās ievieš vajadzīgos pasākumus, lai visas personas, kas uzskata, ka viņām nodarīts kaitējums, jo nav piemērots vienlīdzīgas attieksmes princips saskaņā ar 3., 4. un 5. pantu, varētu celt prasību tiesā pēc tam, kad tās izmantojušas iespēju [vērsties] griezties pēc palīdzības citās kompetentajās iestādēs.”

Direktīva 2002/73

- 5 Direktīva 76/207 tika grozīta ar Direktīvu 2002/73, kuras 2. panta 1. punkta pirmajā daļā ir noteikts, ka dalībvalstīm vēlākais līdz 2005. gada 5. oktobrim ir jānodrošina, ka stājas spēkā normatīvie vai administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai izpildītu šo direktīvu.

- 6 Ar Direktīvu 2002/73 cita starpā tiek atcelts arī Direktīvas 76/207 4. pants, un ar 1. panta 3. punktu Direktīvas 76/207 3. pantam ir paredzēta šāda redakcija:

“1. Vienlīdzīgas attieksmes principa piemērošana nozīmē to, ka nav tiešas vai netiešas diskriminācijas dzimuma dēļ valsts vai privātajos sektoros, tostarp valsts iestādēs, attiecībā uz:

[..]

- b) pieejamību visu veidu un visu līmeņu profesionālajai orientācijai, profesionālajai sagatavošanai, kvalifikācijas celšanai un pārkvalificēšanās iespējām, to skaitā praktiskā darba pieredzei;

[..]

2. Tādēļ dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to, ka:

- a) atceļ normatīvos un administratīvos aktus, kas ir pretrunā vienlīdzīgas attieksmes principam;
- b) pasludina vai var pasludināt par spēkā neesošiem vai groza jebkurus noteikumus, kas ir pretrunā vienlīdzīgas attieksmes principam, kurš ir iekļauts līgumos vai koplīgumos, uzņēmumu iekšējās kārtības noteikumos vai noteikumos, kas reglamentē neatkarīgās profesijas un darba ņēmēju un darba devēju organizācijas.”

Direktīva 97/80

- 7 Ar Direktīvu 97/80, attiecībā uz kuru kā transponēšanas datums tika noteikts 2001. gada 1. janvāris, ir ieviestas normas attiecībā uz pierādīšanas pienākumu gadījumos, kad ir notikusi diskriminācija dzimuma dēļ.
- 8 Saskaņā ar šīs direktīvas preambulas trīspadsmito apsvērumu to faktu izvērtēšana, pamatojoties uz kuriem var uzskatīt, ka ir notikusi tieša vai netieša diskriminācija, ir valsts tiesas iestāžu vai citu kompetentu iestāžu kompetencē saskaņā ar valsts tiesību aktiem vai praksi.
- 9 Saskaņā ar šīs pašas direktīvas preambulas astoņpadsmito apsvērumu Eiropas Kopienų Tiesa ir paziņojusi, ka *prima facie* diskriminācijas gadījumos ir jāpielāgo noteikumi

par pierādīšanas pienākumu un, lai efektīvi piemērotu vienlīdzīgas attieksmes principu, kad ir iesniegti pierādījumi par šādu diskrimināciju, pierādīšanas pienākumam jāpāriet pie atbildētāja.

- 10 Saskaņā ar minētās direktīvas 1. pantu tās mērķis ir nodrošināt, ka dalībvalstu veiktie pasākumi, īstenojot vienlīdzīgas attieksmes principu, kļūst efektīvāki, lai visām personām, kuras uzskata, ka tām, nepiemērojot vienlīdzīgas attieksmes principu, nodarīts kaitējums, ļautu pēc iespējamās vēršanās pēc palīdzības citās kompetentās iestādēs apliecināt savas tiesības tiesas procesā.

- 11 Saskaņā ar Direktīvas 97/80 3. panta 1. punkta a) apakšpunktu šo direktīvu cita starpā piemēro situācijām, uz kurām attiecas Direktīva 76/207.

- 12 Direktīvas 97/80 4. panta 1. punktā ir noteikts:

“Dalībvalstis saskaņā ar to tiesību sistēmām veic visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to, ka gadījumos, kad personas, kuras uzskata, ka tām nodarīts kaitējums, nepiemērojot vienlīdzīgas attieksmes principu, tiesā vai citā kompetentā iestādē paziņo faktus, pēc kuriem var uzskatīt, ka ir notikusi tieša vai netieša diskriminācija, atbildētājam ir uzdevums pierādīt, ka vienlīdzīgas attieksmes princips nav pārkāpts.”

Valsts tiesiskais regulējums

- 13 No lēmuma par prejudiciālu jautājumu uzdošanu izriet, ka principi attiecībā uz dokumentu publiskošanu saskaņā ar *Circuit Court Rules* [Rajonu tiesu procesuālo noteikumu] *Order 57 A* 6. noteikuma 6. punktu atbilst grozītajos *Rules of the Circuit 2001-2006* [Rajonu tiesu 2001.–2006. gada procesuālo noteikumu] *Order 32* un *Rules of the Superior Courts 1986* [Augstākās instances tiesu 1986. gada procesuālo noteikumu] *Order 31* ietvertajiem principiem par piekļuvi dokumentiem (“discovery”) un dokumentu nodošanu atklātībai (“inspection”).
- 14 Saskaņā ar šīm normām piekļuve dokumentam tiek sniegta, ja var pierādīt, ka tas attiecas uz strīdā izvirzītajiem jautājumiem, un it īpaši — ka šis dokuments ir nepieciešams taisnīgai lietas izpriešanai.
- 15 Neraugoties uz to, ka dokuments varētu tikt uzskatīts gan par atbilstošu, gan nepieciešamu, tā uzrādīšana var tikt atteikta, ja šis dokuments *inter alia* ir saistīts ar amata noslēpumu vai ir konfidenciāls.
- 16 Ja pastāv konflikts starp tiesībām iesniegt dokumentu, no vienas puses, un uzdevumu aizsargāt konfidencialitāti vai saglabāt jebkādu citu pretstatā esošu pienākumu vai tiesības, no otras puses, tiesai, kas izskata strīdu, ir jāizsver celtās prasības raksturs un apgalvotās konfidencialitātes pakāpe, no vienas puses, un sabiedrības ieinteresētība visaptverošā publiskošanā pareizas tiesvedības organizēšanas ietvaros, no otras puses.

Pamata strīds un prejudiciālie jautājumi

- 17 Prasītājs šajā lietā ir kvalificēts skolotājs, kurš dzīvo Dublinā.
- 18 *UCD* ir augstākās izglītības iestāde. 2002.–2004. akadēmiskajam gadam tā piedāvāja studiju programmu ar nosaukumu “Masters degree in Social Science (Social Worker) mode A” [“Maģistra grāds sociālajās zinātnēs (Sociālais darbinieks), A specializācija”].
- 19 2001. gada 23. decembrī P. Kellijs iesniedza pieteikumu šajā universitātē, lai tiktu iekļauts minētajā studiju programmā. Beidzoties kandidātu atlases procedūrai, viņš ar 2002. gada 15. marta vēstuli tika informēts, ka viņa pieteikums netiek apmierināts.
- 20 Nebūdamas apmierināts ar šo lēmumu, P. Kellijs 2002. gada aprīlī *Director of the Equality Tribunal* iesniedza oficiālu sūdzību par diskrimināciju dzimuma dēļ, apgalvojot, ka viņam esot augstāka kvalifikācija nekā sievietei ar viszemāko kvalifikāciju, kura tika uzaicināta piedalīties minētajā studiju programmā.
- 21 2006. gada 2. novembrī *Equality Officer*, kuram *Director of the Equality Tribunal* uzticēja izskatīt P. Kellija iesniegto sūdzību, pieņēma lēmumu, saskaņā ar kuru sūdzības iesniedzējs *prima facie* neesot pierādījis diskrimināciju dzimuma dēļ. P. Kellijs par šo lēmumu cēla prasību *Circuit Court* (rajona tiesa).

- 22 Tāpat P. Kellijs 2007. gada 4. janvārī saskaņā ar *Circuit Court Rules Order 57 A 6*. noteikuma 6. punktu iesniedza prasību, kas tika nodota *Circuit Court* un ar kuru viņš vēlējās, lai *UCD* izsniegtu šajā prasībā precizēto dokumentu kopijas (“disclosure”, turpmāk tekstā — “prasība par piekļuvi dokumentiem”). Šīs prasības mērķis bija panākt saglabāto pieteikuma veidlapu kopiju un šo veidlapu pielikumos pievienoto vai tajās ietvertu dokumentu izsniegšanu, kā arī to kandidātu “novērtējuma lapu” izsniegšanu, kuru pieteikšanās veidlapas bija saglabātas.
- 23 *Circuit Court* priekšsēdētājs ar 2007. gada 12. marta rīkojumu prasību par piekļuvi dokumentiem noraidīja. Pēc tam, 14. martā, P. Kellijs pārsūdzēja minēto rīkojumu *High Court*.
- 24 Arī 2007. gada 23. aprīlī P. Kellijs cēla prasību *High Court*, lūdzot pēdējai minētai iesniegt Eiropas Kopienu Tiesai lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu. 2008. gada 14. martā minētā valsts tiesa uzskatīja, ka šāds lūgums ir priekšlaicīgs, jo tā vēl nebija lēmusi par jautājumu, vai pieeja attiecīgajiem dokumentiem var tikt atļauta saskaņā ar valsts tiesībām. Pēc izvērtēšanas *High Court* secināja, ka saskaņā ar valsts tiesībām *UCD* nav jāatļauj piekļuve negrozītiem P. Kellijsa pieprasītajiem dokumentiem.
- 25 Šauboties par to, vai prasības par piekļuvi dokumentiem noraidīšana atbilst vai neatbilst Savienības tiesībām, *High Court* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“1) Vai Direktīvas 97/80 [...] 4. panta 1. punkts dod tiesības profesionālās izglītības kandidātam — kurš uzskata, ka viņam vai viņai tikusi liegta pieeja profesionālajai izglītībai, jo attiecībā uz viņu nav ticis piemērots vienlīdzīgas attieksmes princips, —

piekļūt informācijai par citu kandidātu uz attiecīgo studiju programmu atbilstošajām kvalifikācijām, it īpaši to kandidātu kvalifikācijām, kuriem pieeja profesionālajai izglītībai nav tikusi liegta, kā rezultātā kandidāts “tiesā vai citā kompetentā iestādē” var pierādīt “faktus, pēc kuriem var uzskatīt, ka ir notikusi tieša vai netieša diskriminācija”?

- 2) Vai Direktīvas 76/207 [..] 4. pants dod tiesības profesionālās izglītības kandidātam — kurš uzskata, ka viņam vai viņai tikusi liegta pieeja profesionālajai izglītībai “pēc vienādiem kritērijiem” un ka viņš vai viņa ticis diskriminēts “dzimuma dēļ” attiecībā uz pieeju profesionālajai izglītībai, — piekļūt studiju programmas piedāvātāja rīcībā esošai informācijai par citu kandidātu uz attiecīgo izglītību atbilstošajām kvalifikācijām, it īpaši to kandidātu kvalifikācijām, kuriem pieeja profesionālajai izglītībai nav tikusi liegta?

- 3) Vai Direktīvas 2002/73 [..] [1. panta 3. punkts], kurā aizliegta “jebkāda tieša vai netieša diskriminācija dzimuma dēļ” attiecībā uz profesionālās izglītības “pieejamību”, dod tiesības profesionālās izglītības kandidātam — kurš sūdzas, ka ir ticis diskriminēts “dzimuma dēļ” attiecībā uz pieeju profesionālajai izglītībai, — piekļūt studiju programmas piedāvātāja rīcībā esošai informācijai par citu kandidātu uz attiecīgo izglītību atbilstošajām kvalifikācijām, it īpaši to kandidātu kvalifikācijām, kuriem pieeja profesionālajai izglītībai nav tikusi liegta?

- 4) Vai LESD 267. panta 3. punktā paredzētā pienākuma raksturs atšķiras dalībvalsti ar tādu tiesību sistēmu, kuras pamatā ir apsūdzības princips (salīdzinājumā ar tiesību sistēmu, kuras pamatā ir izmeklēšanas princips), un, ja atšķiras, tad — cik lielā mērā tas atšķiras?

- 5) Vai [Savienības] vai valsts tiesību akti konfidencialitātes jomā var ietekmēt tiesības uz informāciju saskaņā ar minētajām direktīvām?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

- ²⁶ Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 97/80 4. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā saskaņā ar minēto normu profesionālās izglītības kandidātam — kurš uzskata, ka viņam tikusi liegta pieeja informācijai tāpēc, ka nav ticis ievērots vienlīdzīgas attieksmes princips, — ir paredzētas tiesības piekļūt šīs studiju programmas piedāvātāja rīcībā esošai informācijai par citu kandidātu uz šo pašu studiju programmu atbilstošajām kvalifikācijām, lai viņš varētu pierādīt “faktus, pēc kuriem var uzskatīt, ka ir notikusi tieša vai netieša diskriminācija”.

Lietas dalībnieku argumenti

- ²⁷ P. Kellijs apgalvo, ka Direktīvas 97/80 4. panta 1. punktā personai — kura uzskata, ka viņai nodarīts kaitējums, nepiemērojot vienlīdzīgas attieksmes principu, — ir piešķirtas tiesības piekļūt informācijai, kas, pieņemot, ka šis princips attiecībā uz viņu kļūdaini nav ticis piemērots, pierāda vai ļauj pierādīt tiesā vai citā valsts kompetentā iestādē faktus, pamatojoties uz kuriem var uzskatīt, ka ir notikusi tieša vai netieša

diskriminācija. Profesionālās izglītības kandidātam, kurš uzskata, ka attiecībā uz viņu nav ticis ievērots minētais princips, minētā informācija esot informācija par citu kandidātu kvalifikācijām.

- 28 Vācijas valdība apgalvo, ka Direktīvas 97/80 4. panta 1. punkta formulējums neietver nekādu norādi attiecībā uz tiesību piekļūt informācijai piešķiršanu. *UCD* un Eiropas Komisija uzskata, ka šajā normā esot ietverti nosacījumi, saskaņā ar kuriem notiek prasītāja pierādīšanas pienākuma nodošana atbildētājam. Saskaņā ar šo lietas dalībnieku apgalvoto šāda nodošana notiek tikai gadījumos, kad kandidāts jau iepriekš ir pierādījis faktus, pamatojoties uz kuriem var uzskatīt, ka ir notikusi tieša vai netieša diskriminācija.

Tiesas vērtējums

- 29 Direktīvas 97/80 4. panta 1. punktā ir noteikts, ka dalībvalstis veic visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka gadījumos, kad persona uzskata, ka viņai nodarīts kaitējums, nepiemērojot vienlīdzīgas attieksmes principu, un tiesā vai citā kompetentā iestādē pierāda faktus, pamatojoties uz kuriem var uzskatīt, ka ir notikusi tieša vai netieša diskriminācija, atbildētājam ir uzdevums pierādīt, ka minētais princips nav ticis pārkāpts (skat. 2005. gada 10. marta spriedumu lietā *C-196/02 Nikoloudi*, Krājums, I-1789. lpp., 68. punkts).
- 30 Tādējādi personai, kura uzskata, ka tai ir nodarīts kaitējums, nepiemērojot vienlīdzīgas attieksmes principu, vispirms ir jāpierāda fakti, pamatojoties uz kuriem var uzskatīt, ka ir notikusi tieša vai netieša diskriminācija. Tikai gadījumos, kad šī persona

ir pierādījusi šādus faktus, pienākums pierādīt, ka nav noticis nediskriminācijas principa pārkāpums, pāriet atbildētājam.

- 31 Šajā ziņā no Direktīvas 97/80 preambulas trīspadsmitā apsvēruma izriet, ka valsts tiesas iestādei vai citai kompetentai iestādei saskaņā ar valsts tiesību aktiem un/vai valsts praksi ir jānovērtē fakti, pamatojoties uz kuriem var uzskatīt, ka ir notikusi tieša vai netieša diskriminācija.
- 32 Tādējādi iesniedzējtiesai vai citai kompetentai Īrijas iestādei saskaņā ar Īrijas tiesībām un/vai valsts praksi ir jānovērtē, vai P. Kellijs ir pierādījis faktus, pamatojoties uz kuriem var uzskatīt, ka ir notikusi tieša vai netieša diskriminācija.
- 33 Tomēr jāprecizē, ka Direktīvas 97/80 mērķis saskaņā ar tās 1. pantu ir nodrošināt, ka dalībvalstu veiktie pasākumi, īstenojot vienlīdzīgas attieksmes principu, kļūst efektīvāki, lai visām personām, kuras uzskata, ka tām nodarīts kaitējums, nepiemērojot vienlīdzīgas attieksmes principu, ļautu pēc iespējamās vēršanās pēc palīdzības citās kompetentās iestādēs apliecināt savas tiesības tiesas procesā.
- 34 Tādējādi, kaut arī minētās direktīvas 4. panta 1. punktā par labu personai, kura uzskata, ka viņai nodarīts kaitējums, nepiemērojot vienlīdzīgas attieksmes principu, nav paredzētas īpašas tiesības piekļūt informācijai, lai tā saskaņā ar šo normu varētu pierādīt “faktus, pēc kuriem var uzskatīt, ka ir notikusi tieša vai netieša diskriminācija”.

tomēr nevar izslēgt, ka atbildētājas atteikšanās sniegt informāciju šādu faktu konstatēšanas gadījumā var apdraudēt šīs direktīvas mērķa īstenošanu un tādējādi liegt minētajai normai lietderīgo iedarbību.

- 35 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka dalībvalstis nevar piemērot tādu tiesisko regulējumu, kas var apdraudēt direktīvā izvirzīto mērķu sasniegšanu un līdz ar to liegt tai lietderīgo iedarbību (skat. 2011. gada 28. aprīļa spriedumu lietā C-61/11 *PPU El Dridi*, Krājums, I-3015. lpp., 55. punkts).
- 36 Atbilstoši LES 4. panta 3. punkta attiecīgi otrajai un trešajai daļai dalībvalstis cita starpā “veic visus vajadzīgos vispārējos un īpašos pasākumus, lai nodrošinātu to pienākumu izpildi, kas izriet no Līgumiem vai no Savienības iestāžu aktiem”, un “atturas no jebkādiem pasākumiem, kuri varētu apdraudēt Savienības mērķu sasniegšanu”, tai skaitā direktīvās paredzēto mērķu sasniegšanu (skat. iepriekš minētā sprieduma lietā *El Dridi* 56. punktu).
- 37 Tomēr šajā gadījumā no lēmuma par prejudiciālu jautājumu uzdošanu izriet, ka, lai arī *Circuit Court* priekšsēdētājs ir noraidījis prasību par piekļuvi dokumentiem, ir jākonstatē, ka *UCD* ir piedāvājusi izsniegt P. Kellijam daļu no pieprasītās informācijas, ko arī pats P. Kellijs neapstrīd.
- 38 Līdz ar to uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 97/80 4. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā profesionālās izglītības kandidātam — kurš uzskata, ka viņam tikusi liegta pieeja informācijai tāpēc, ka nav ticis ievērots vienlīdzīgas attieksmes princips, — nav paredzētas tiesības piekļūt šīs studiju programmas piedāvātāja rīcībā esošajai informācijai par citu kandidātu uz šo pašu studiju programmu atbilstošajām kvalifikācijām, lai viņš saskaņā ar minēto normu varētu pierādīt “faktus, pēc kuriem var uzskatīt, ka ir notikusi tieša vai netieša diskriminācija”.

- 39 Tomēr nevar izslēgt, ka atbildētājas atteikšanās sniegt informāciju šādu faktu konstatēšanas gadījumā var apdraudēt minētās direktīvas mērķa īstenošanu un tādējādi liegt tās 4. panta 1. punktam lietderīgo iedarbību. Iesniedzējtiesai vēlreiz ir jāpārbauda, vai tā tas nav pamata lietā.

Par otro un trešo jautājumu

- 40 Ar otro un trešo jautājumu, kas ir jāapskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 76/207 4. pants vai arī Direktīvas 2002/73 1. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tajos profesionālās izglītības kandidātam ir paredzētas tiesības piekļūt šīs studiju programmas piedāvātāja rīcībā esošai informācijai par citu kandidātu uz šo pašu izglītību kvalifikācijām vai nu tāpēc, ka šis kandidāts uzskata, ka viņam tikusi liegta piekļuve minētajai studiju programmai saskaņā ar tiem pašiem kritērijiem, kādi tikuši attiecināti uz citiem kandidātiem, un ka attiecībā uz viņu tikusi īstenota šajā pašā 4. pantā paredzētā diskriminācija dzimuma dēļ, vai arī tāpēc, ka šis kandidāts sūdzas, ka attiecībā uz viņu tikusi īstenota minētā 1. panta 3. punktā paredzētā diskriminācija dzimuma dēļ attiecībā uz pieeju profesionālajai izglītībai.

Lietas dalībnieku argumenti

- 41 P. Kellijs uzskata, ka Direktīvas 76/207 4. pantā, kā arī Direktīvas 2002/73 1. panta 3. punktā personai, kura uzskata, ka viņai tikusi liegta iespēja iegūt profesionālo izglītību uz dzimumu balstītas diskriminācijas dēļ, ir piešķirtas tiesības piekļūt informācijai par citu kandidātu uz attiecīgo profesionālo izglītību kvalifikācijām.

- 42 Vācijas valdība un Komisija apgalvo, ka minētās normas ir materiālo tiesību normas, kas aizliedz diskriminēt dzimuma dēļ, un ka tās neattiecas uz procesuālajiem noteikumiem. Tās uzskata, ka šīs normas nav pietiekami precīzi formulētas, lai ļautu uzskatīt, ka no tām izriet tiesības uz īpašu pasākumu, tādu kā tiesības uz informāciju.

Tiesas vērtējums

- 43 No Direktīvas 76/207 4. panta vai no Direktīvas 2002/73 1. panta 3. punkta neizriet, ka profesionālās izglītības kandidātam ir tiesības piekļūt šīs izglītības organizētāja rīcībā esošajai informācijai par citu kandidātu uz šo pašu izglītību kvalifikācijām.
- 44 Direktīvas 76/207 4. panta c) punktā ir paredzēts, ka vienlīdzīgas attieksmes principa piemērošana attiecībā uz iespēju iegūt visu veidu un visu līmeņu profesionālo izglītību nozīmē, ka dalībvalstis veic visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka, neskarot brīvību, kas dažās dalībvalstīs ir piešķirta dažām privātām mācību iestādēm, profesionālā izglītība ir pieejama, pamatojoties uz vienādiem kritērijiem un vienādos līmeņos bez jebkādas diskriminācijas dzimuma dēļ.
- 45 Direktīvas 2002/73 1. panta 3. punktā ir noteikts, ka vienlīdzīgas attieksmes principa piemērošana nozīmē, ka nav tiešas vai netiešas diskriminācijas dzimuma dēļ valsts vai privātajos sektoros, tostarp valsts iestādēs, attiecībā uz pieejamību visu veidu un visu līmeņu profesionālajai orientācijai, profesionālajai sagatavošanai, kvalifikācijas celšanai un pārkvalificēšanās iespējām, to skaitā praktiskā darba pieredzei. Tādēļ

dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka tiek atcelti normatīvie un administratīvie akti, kas ir pretrunā vienlīdzīgas attieksmes principam.

⁴⁶ Minēto normu mērķis ir panākt vienlīdzīgas attieksmes principa piemērošanu attiecībā uz pieeju izglītībai, bet saskaņā ar LESD 288. panta trešo daļu valsts iestāžu kompetencē tiek atstāts attiecībā uz formu un veidiem noteikt pasākumus, kas nepieciešami, lai nodrošinātu, ka tiek atcelti “normatīvie un administratīvie akti”, kas ir pretrunā vienlīdzīgas attieksmes principam.

⁴⁷ Tādējādi no minētajām normām var izsecināt īpašu pienākumu piešķirt profesionālās izglītības kandidātam piekļuvi informācijai par citu šīs izglītības kandidātu kvalifikācijām.

⁴⁸ Līdz ar to uz otro un trešo jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 76/207 4. pants vai arī Direktīvas 2002/73 1. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tajos profesionālās izglītības kandidātam nav paredzētas tiesības piekļūt šīs studiju programmas piedāvātāja rīcībā esošajai informācijai par citu kandidātu uz šo pašu izglītību kvalifikācijām vai nu tāpēc, ka šis kandidāts uzskata, ka viņam tikusi liegta piekļuve minētajai studiju programmai saskaņā ar tiem pašiem kritērijiem, kādi tikusi attiecināti uz citiem kandidātiem, un ka attiecībā uz viņu tikusi īstenota šajā pašā 4. pantā paredzētā diskriminācija dzimuma dēļ, vai arī tāpēc, ka šis kandidāts sūdzas, ka attiecībā uz viņu tikusi īstenota minētā 1. panta 3. punktā paredzētā diskriminācija dzimuma dēļ attiecībā uz pieeju profesionālajai izglītībai.

Par piekto jautājumu

- 49 Ar piekto jautājumu, kas ir jāapskata pirms ceturgtā jautājuma, iesniedzējtiesa jautā, vai Savienības vai valsts tiesību akti konfidencialitātes jomā var ietekmēt tiesības uz informāciju saskaņā ar Direktīvām 76/207, 97/80 un 2002/73.
- 50 Ņemot vērā uz pirmajiem trīs jautājumiem sniegto atbildi un to, ka LESD 267. pantā paredzētās procedūras ietvaros Tiesa nav kompetenta interpretēt valsts tiesību normas, jo tas ir vienīgi iesniedzējtiesas uzdevums (skat. 2006. gada 7. septembra spriedumu lietā C-53/04 *Marrosu* un *Sardino*, Krājums, I-7213. lpp., 54. punkts, kā arī 2010. gada 18. novembra spriedumu apvienotajās lietās C-250/09 un C-268/09 *Georgiev*, Krājums, I-11869. lpp., 75. punkts), piektais jautājums ir jāsaprot tādējādi, ka iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai iespējamās tiesības atsaukties uz vienu no pirmajos trijos jautājumos minētajām direktīvām, lai piekļūtu profesionālās izglītības organizētāja rīcībā esošajai informācijai par citu šīs izglītības kandidātu kvalifikācijām, var tikt ietekmētas ar Savienības tiesību normām konfidencialitātes jomā.

Lietas dalībnieku argumenti

- 51 P. Kellijs uzskata, ka tiesības, kas ir piešķirtas ar juridiski saistošu Savienības tiesību aktu, tostarp tādu direktīvu, kāda ir definēta LESD 288. panta trešajā daļā, var tikt ietekmētas nevis ar valsts tiesību aktu vai tā īstenošanu, bet tikai ar citu juridiski saistošu Savienības tiesību aktu.

- 52 *UCD*, kā arī Vācijas valdība uzskata, ka uz šo jautājumu ir jāatbild tikai pakārtoti, jo tādas tiesības uz informāciju, par kādām runā prasītājs pamata lietā, saskaņā ar Direktīvas 76/207 4. pantu un Direktīvas 2002/73 1. panta 3. punktu nepastāv. Tomēr, ja Tiesa secinātu, ka ar šīm normām P. Kellijam tiek piešķirtas šādas tiesības, konfidencialitāte, kas ir Eiropas Savienības tiesībās atzīts jēdziens un paredzēts vairākos Savienības tiesību aktos, būtu prioritāra pār šīm tiesībām uz informāciju.

Tiesas vērtējums

- 53 Vispirms ir jāatgādina, ka Tiesa šī sprieduma 38. punktā atzina, ka Direktīvas 97/80 4. panta 1. punktā profesionālās izglītības kandidātam — kurš uzskata, ka viņam tikusi liegta pieeja informācijai tāpēc, ka nav ticis ievērots vienlīdzīgas attieksmes princips, — nav paredzētas tiesības piekļūt šīs studiju programmas piedāvātāja rīcībā esošajai informācijai par citu kandidātu uz šo pašu studiju programmu atbilstošajām kvalifikācijām, lai viņš saskaņā ar minēto normu varētu pierādīt “faktus, pēc kuriem var uzskatīt, ka ir notikusi tieša vai netieša diskriminācija”.
- 54 Tomēr tāpat šī sprieduma 39. punktā ir atzīts, ka nevar izslēgt, ka atbildētājas atteikšanās sniegt informāciju šādu faktu konstatēšanas gadījumā var apdraudēt Direktīvas 97/80 mērķa īstenošanu un tādējādi liegt tās 4. panta 1. punktam lietderīgo iedarbību.
- 55 Veicot šādu apstākļu izvērtēšanu, valsts tiesu iestādēm vai citām kompetentajām iestādēm ir jāņem vērā no Savienības tiesību aktiem izrietošās tiesību normas konfidencialitātes jomā, piemēram, Eiropas Parlamenta un Padomes 1995. gada 24. oktobra Direktīva 95/46/EK par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti (OV L 281, 31. lpp.) un Eiropas Parlamenta un Padomes

2002. gada 12. jūlija Direktīva 2002/58/EK par personas datu apstrādi un privātās dzīves aizsardzību elektronisko komunikāciju nozarē (direktīva par privāto dzīvi un elektronisko komunikāciju) (OV L 201, 37. lpp.), kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 25. novembra Direktīvu 2009/136/EK (OV L 337, 11. lpp.). Personas datu aizsardzība ir paredzēta arī Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 8. pantā.

- 56 Līdz ar to uz piekto jautājumu ir jāatbild, ka gadījumā, kad profesionālās izglītības kandidāts var atsaukties uz Direktīvu 97/80, lai piekļūtu šīs izglītības organizētāja rīcībā esošajai informācijai par citu šīs izglītības kandidātu kvalifikācijām, Savienības tiesību normas konfidencialitātes jomā var ietekmēt šīs piekļuves tiesības.

Par ceturto jautājumu

- 57 Ar ceturto jautājumu iesniedzējtiesa jautā, vai LESD 267. panta 3. punktā paredzētā pienākuma raksturs atšķiras atkarībā no tā, vai attiecīgajā dalībvalstī ir tiesību sistēma, kuras pamatā ir apsūdzības princips, vai tiesību sistēma, kuras pamatā ir izmeklēšanas princips, un, ja tā tas ir, tad — cik lielā mērā tas atšķiras?

Lietas dalībnieku argumenti

- 58 P. Kellijs apgalvo, ka valsts tiesas pienākums uzdot Tiesai prejudiciālus jautājumus tiesību sistēmā, kuras pamatā ir apsūdzības princips, apjoma ziņā ir plašāks nekā tādas dalībvalsts tiesību sistēmā, kuras pamatā ir izmeklēšanas princips, jo lietas dalībnieki, nevis pati tiesa ir tie, kas tiesību sistēmā, kuras pamatā ir apsūdzības princips, nosaka

tiesvedības formu, saturu un tempu. Tādējādi šādā tiesību sistēmā valsts tiesa nevar grozīt pēc būtības lietas dalībnieka izvirzīto jautājumu vai iesniegt Tiesai savu viedokli attiecībā uz jautājumu, kas jāatrisina.

- ⁵⁹ *UCD*, Vācijas valdība un Komisija ir vienprātis, ka LESD 267. panta 3. punktā paredzētā pienākuma raksturs nav atkarīgs no dalībvalstu tiesību sistēmu īpašā raksturojuma. Turklāt no 1982. gada 6. oktobra sprieduma lietā 283/81 *Cilfit* u.c. (*Recueil*, 3415. lpp.) izrietot, ka valsts tiesa ir tā, kurai ir jāizlemj, vai un — nepieciešamības gadījumā — kā ir jāuzdod prejudiciālie jautājumi.

Tiesas vērtējums

- ⁶⁰ No Tiesas pastāvīgās judikatūras izriet, ka ar LESD 267. pantu ir ieviests prejudiciālā nolēmuma mehānisms, kura mērķis ir novērst atšķirības Savienības tiesību, kas valsts tiesām ir jāpiemēro, interpretācijā, un nodrošināt šādu piemērošanu, valsts tiesai sniedzot līdzekli grūtību, kuras varētu radīt prasība par Savienības tiesību pilnīgu iedarbību dalībvalstu tiesu sistēmu ietvaros, novēršanai (šajā ziņā skat. 2011. gada 8. marta atzinumu 1/09, Krājums, I-1137. lpp., 83. punkts un tajā minētā judikatūra).
- ⁶¹ LESD 267. pantā valsts tiesām ir piešķirta iespēja un vajadzības gadījumā noteikts pienākums uzdot prejudiciālu jautājumu, ja tiesnesis pēc savas iniciatīvas vai pēc lietas dalībnieku lūguma konstatē, ka strīda pamatā ir panta pirmajā daļā paredzēts jautājums. No tā izriet, ka valsts tiesām ir visplašākās tiesības vērsties Tiesā, ja tās uzskata, ka tajās izskatāmā lieta rada jautājumus par Savienības tiesību normu interpretāciju vai to spēkā esamības vērtējumu, par kuriem tām ir jāpieņem nolēmums (it īpaši skat. 2008. gada 16. decembra spriedumu lietā C-210/06 *Cartesio*, Krājums, I-9641. lpp.,

88. punkts, kā arī 2010. gada 22. jūnija spriedumu apvienotajās lietās C-188/10 un C-189/10 *Melki un Abdeli*, Krājums, I-5667. lpp., 41. punkts).

- 62 Turklāt Tiesa jau ir atzinusi, ka LESD 267. pantā noteiktā sistēma vienotas Savienības tiesību interpretācijas nodrošināšanai dalībvalstīs rada tiešu sadarbību starp Tiesu un valsts tiesām, kas nav atkarīga no jebkādas lietas dalībnieku iniciatīvas (it īpaši skat. iepriekš minētā sprieduma lietā *Cartesio* 90. punktu).
- 63 Šajā ziņā lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu tiek pamatots ar tiesu dialogu, kura uzsākšana ir pilnībā atkarīga no valsts tiesas vērtējuma par šī lūguma iesniegšanas atbilstību un nepieciešamību (iepriekš minētais spriedums lietā *Cartesio*, 91. punkts).
- 64 Tādējādi valsts tiesai ir ne tikai jānovērtē, vai, ņemot vērā LESD 267. pantā paredzēto procesuālo mehānismu, Savienības tiesību normas interpretācija ir nepieciešama, lai atrisinātu tajā izskatāmo strīdu, bet arī pašai jāizlemj šo jautājumu formulējums.
- 65 Kaut arī minētā tiesa var izvēlēties aicināt lietas, ko tā izskata, dalībniekus ieteikt iespējamus formulējumus prejudiciālajiem jautājumiem, tomēr galīgais lēmums attiecībā uz šo jautājumu formu un saturu ir jāpieņem tai vienai pašai.

- 66 Līdz ar to uz ceturto jautājumu ir jāatbild, ka LESD 267. panta 3. punktā paredzētais pienākums neatšķiras atkarībā no tā, vai attiecīgajā dalībvalstī ir tiesību sistēma, kuras pamatā ir apsūdzības princips, vai tiesību sistēma, kuras pamatā ir izmeklēšanas princips.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 67 Attiecībā uz lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēti lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospriež:

- 1) Padomes 1997. gada 15. decembra Direktīvas 97/80/EK par pierādīšanas pienākumu diskriminācijas gadījumos, kas pamatojas uz dzimumu, 4. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā profesionālās izglītības kandidātam — kurš uzskata, ka viņam tikusi liegta pieeja informācijai tāpēc, ka nav ticis ievērots vienlīdzīgas attieksmes princips, — nav paredzētas tiesības piekļūt šīs studiju programmas piedāvātāja rīcībā esošajai informācijai par citu kandidātu uz šo pašu studiju programmu atbilstošajām kvalifikācijām, lai viņš saskaņā ar minēto normu varētu pierādīt “faktus, pēc kuriem var uzskatīt, ka ir notikusi tieša vai netieša diskriminācija”.

Tomēr nevar izslēgt, ka atbildētājas atteikšanās sniegt informāciju šādu faktu konstatēšanas gadījumā var apdraudēt minētās direktīvas mērķa īstenošanu

un tādējādi liegt tās 4. panta 1. punktam lietderīgo iedarbību. Iesniedzējtiesai vēlreiz ir jāpārbauda, vai tā tas nav pamata lietā;

- 2) Padomes 1976. gada 9. februāra Direktīvas 76/207/EEK par tāda principa īstenošanu, kas paredz vienlīdzīgu attieksmi pret vīriešiem un sievietēm attiecībā uz darbu, profesionālās izglītības un izaugsmes iespējām un darba apstākļiem, 4. pants, vai arī Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 23. septembra Direktīvas 2002/73/EK, ar kuru groza Direktīvu 76/207, 1. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tajos profesionālās izglītības kandidātam nav paredzētas tiesības piekļūt šīs studiju programmas piedāvātāja rīcībā esošajai informācijai par citu kandidātu uz šo pašu izglītību kvalifikācijām vai nu tāpēc, ka šis kandidāts uzskata, ka viņam tikusi liegta piekļuve minētajai studiju programmai saskaņā ar tiem pašiem kritērijiem, kādi tikuši attiecināti uz citiem kandidātiem, un ka attiecībā uz viņu tikusi īstenota šajā pašā 4. pantā paredzētā diskriminācija dzimuma dēļ, vai arī tāpēc, ka šis kandidāts sūdzas, ka attiecībā uz viņu tikusi īstenota minētā 1. panta 3. punktā paredzētā diskriminācija dzimuma dēļ attiecībā uz pieeju profesionālajai izglītībai;
- 3) gadījumā, kad profesionālās izglītības kandidāts var atsaukties uz Direktīvu 97/80, lai piekļūtu šīs izglītības organizētāja rīcībā esošajai informācijai par citu šīs izglītības kandidātu kvalifikācijām, Savienības tiesību normas konfidencialitātes jomā var ietekmēt šīs piekļuves tiesības;
- 4) LESD 267. panta 3. punktā paredzētais pienākums neatšķiras atkarībā no tā, vai attiecīgajā dalībvalstī ir tiesību sistēma, kuras pamatā ir apsūdzības princips, vai tiesību sistēma, kuras pamatā ir izmeklēšanas princips.

[Paraksti]